

Pfv.IV.21.108/2015/8.szám

A Kúria a dr. Csitári Nikolett ügyvéd által képviselt felperesnek az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztálya (ügyintéző: dr. Sári Péterné) által képviselt Szegedi Törvényszék I. rendű és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (ügyintéző: dr. Tóth Gyöngyvér jogtanácsos) által képviselt Magyar Állam II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt a Gyulai Törvényszék előtt 12.P.20.035/2014. számon megindított és a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.728/2014/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 25. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperest a Csongrád Megyei Bíróság az 1.B.120/2007/244. számú jogerős ítéletével bűnsegédként elkövetett rablás büntette és más bűncselekmények miatt halmazati büntetésül 5 év 6 hónap fegyházbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Szegedi Városi Bíróság a 8.B.1612/2011/33. számú jogerős ítéletével a felperest csalás vétségének kísérlete, magánokirat hamisítás vétsége és csalás büntette miatt 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A Szegedi Törvényszék az 1.Bk.919/2012/3. számú ítéletével a Csongrád Megyei Bíróság 1.B.120/2007/244. számú ítéletével kiszabott 5 év 6 hónap fegyházbüntetést és a Szegedi Városi Bíróság 8.B.1612/2011/33. számú jogerős ítéletével kiszabott 6 hónap börtönbüntetést összbüntetésbe foglalta és az összbüntetés tartamát 5 év 8 hónap fegyházbüntetésben állapította meg. A felperes a 2012. október 1-jén kelt beadványában bejelentette, hogy az összbüntetési ítélet ellen fellebbezést nem kíván előterjeszteni, egyben a fokozatváltásra irányuló eljárással és a büntetés-végrehajtási kedvezményekkel összefüggésben kért tájékoztatást, kérte egyben az összbüntetésről szóló jogerős határozat mielőbbi megküldését arra hivatkozva, hogy „fokozat minősítést” csak a jogerőre emelkedés után nyújthat be. A Szegedi Fegyház és Börtönben az ugyanezen a napon készült jegyzőkönyvben rögzítettek szerint a felperes úgy nyilatkozott, hogy az ítéletben foglaltakat tudomásul veszi, fellebbezéssel élni nem kíván. A Szegedi Törvényszék 1.Bk.919/2012/3. számú összbüntetési ítélete jogerőre emelkedett.

A felperes 2012. november 15-én kelt kérelmében előadta, hogy összbüntetés hiányában a szabadságvesztésből már 2012. december 18-án szabadult volna, amennyiben mindkét büntetését külön-külön töltötte volna ki. Az összbüntetés által fogvatartásának tartama így álláspontja szerint hosszabb lett, ami nem egyeztethető össze az összbüntetés céljával. A Szegedi Törvényszék a beadványt utólagos összbüntetésbe foglalás iránti kérelemnek tekintette, majd az 1.Bk.1170/2012/2. számú ítéletében az összbüntetés végrehajtási fokozatát, a tartam változatlanul hagyása mellett, börtön fokozatban határozta meg. Az összbüntetési ítélet fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

A felperes keresetében az I. rendű alperest 2.000.000 forint, a II. rendű alperest 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Kereseti álláspontja szerint az I. rendű alperes az 1.Bk.919/2012/3. számú és az 1.Bk.1170/2012/2. számú ítéleteiben felróható módon, kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel hozta meg a határozatait, melynek következtében - számításai szerint - 3 hónap 28 nap időtartamban tovább volt (fogvatartása 3 hónap 28 nappal tovább tartott).

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a felperes nem merítette ki a számára nyitva álló rendes jogorvoslati lehetőséget és a kártérítés egyéb feltételei sem állnak fenn. A II. rendű alperes érvelése szerint vele szemben sem ténybeli, sem jogi alap nincs a kártérítési felelősség megállapítására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint az I. rendű alperes által meghozott 1.Bk.919/2012/3. számú összbüntetési ítélet tekintetében jogszabálysértés vagy a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése nem állapítható meg, amely a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján a kártérítési felelősséget megalapozhatná. Az eljáró bíró számára a régi Btk. 94. § (2) bekezdése ugyanis az enyhébb végrehajtási fokozat megállapítását csak lehetőségként tartalmazza, amelynek alkalmazhatósága a körülmények mérlegelésén, méltányosságon alapul. A jogszabály által megengedett mérlegelés eredményeként meghozott határozat a kártérítési felelősség alapja nem lehet. Ettől függetlenül az I. rendű alperes részéről eljáró bíró a felperes 2012. október 3-án érkezett beadványát jogszabálysértés nélkül értékelte úgy, hogy az nem fellebbezés, miután annak első bekezdése egyértelműen a fellebbezési jogról való lemondást tartalmazza és a beadvány későbbi részében is a felperes a jogerős ítélet megküldését kéri. A felperes az ítélet kézbesítési ívében is akként nyilatkozott, hogy azzal szemben nem kíván fellebbezést előterjeszteni. Ezért a felperes a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőségeket nem merítette ki, fellebbezési jogáról maga mondott le, így a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének egyik konjunktív feltétele hiányzik. A II. rendű alperessel szemben a felperes semmilyen károkozó magatartást nem jelölt meg és nincs is olyan jogszabály, amely alapján a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint a Magyar Állam kártérítési felelőssége vizsgálható volna.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetének való helytadás érdekében. Fenntartott felülvizsgálati álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az 1.Bk.1170/2012/2. számú és az 1.Bk.919/2012/3. számú ítéleteiben felróható módon, kirívóan okszerűtlenül mérlegelve hozta meg a határozatát, amely a felróhatóságát megalapozza. Az eljáró bíróságok bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül, tévesen állapították meg, hogy nem merítette ki a rendes jogorvoslati lehetőségét. A 2012. október 1-jén kelt beadványával és a fokozati kérelmével a jogorvoslati jogát kimerítette. A II. rendű alperes kártérítési felelősségét pedig a közhatalom, azon belül az igazságszolgáltatás gyakorlása során okozott kárért való felelősség, a közhatalmi szerepével kapcsolatban fennálló felelősség az Alaptörvény és az Emberi jogokról szóló egyezmény alapozza meg.

Az I. rendű alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes a Ptk. 349. § (1) bekezdésének egyik feltételeként a jogorvoslati jogát nem merítette ki, ezért az igénye alaptalan.

A II.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan az alábbiak szerint.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette. A (3) bekezdés szerint ezeket a szabályokat kell alkalmazni a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kárért való felelősségre is, ha jogszabály másként nem rendelkezik.

A fenti rendelkezések értelmében a bírósági jogkörben okozott kár megítélése iránti indult perben irányadó speciális szabály alapján legelőször azt kellett vizsgálni, hogy a felperes a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette-e, csak ezt követően kerülhet sor a kártérítés Ptk. 339. § (1) bekezdésében foglalt általános feltételeinek vizsgálatára.

A felperes az I. rendű alperes 1.Bk.919/2012/3. számú és 1.Bk.1170/2012/2. számú ítéleteiben a kirívóan okszerűtlen mérlegelés alapján meghozott döntést sérelmezte. A per adatai alapján helytállónan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes a 2012. október 1-jén kelt beadványában kifejezetten úgy nyilatkozott, az 1.Bk.919/2012/3. számú ítélettel szemben fellebbezni nem kíván, a jogerős ítélet megküldését kéri. Az I. rendű alperes 1.Bk.1170/2012/2. számú összbüntetési ítélete ellen a felperes a 2012. december 18-án történt megnyilatkoztatása során ugyancsak úgy nyilatkozott, hogy fellebbezéssel élni nem kíván. Mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet, hogy az I. rendű alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 349. § (1) bekezdésében írt speciális feltétel teljesülésének, a rendes jogorvoslati lehetőség kimerítésének hiányában nem állapítható meg.

Jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet azt is, hogy a II. rendű alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján és a terhére rótt kártérítést megalapozó konkrét magatartás megjelölésének hiányában ugyancsak nem állapítható meg. Az állam kártérítési felelőssége csak akkor vizsgálható, ha jogszabály így rendelkezik. A felperes téves felülvizsgálati álláspontjával szemben az állam felelőssége az általa megtestesített büntető hatalom, az igazságszolgáltatás gyakorlása során az Alaptörvény és az Emberi jogok egyezménye alapján nem állapítható meg.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt 300.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes személyes költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. február 24.

*Dr. Mészáros Mátyás a tanács elnöke akadályoztatása miatt helyette:
dr. Baka András s.k. tanácselnök, dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó
bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

Vné

tisztviselő